До Спеціалізованої вченої ради Д 26.056.10
Київського національного університету
будівництва і архітектури

ВІДГУК

офіційного опонента **ЗАТОНАЦЬКОЇ Тетяни Георгіївни,**
доктора економічних наук, професора, професора кафедри економічної кібернетики Київського національного університету імені тараса Шевченка
на дисертацію **ПЕТРУХИ Ніни Миколаївни**
на тему: **«Біоекономічна парадигма повоєнного відновлення національного господарства: теорія, методологія та механізми інвестиційного забезпечення»,**
подану на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук
за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

Актуальність теми дослідження та її зв'язок із науковими темами, програмами, планами

Біоекономічне спрямування повоєнного відновлення України потребує розвитку державного регулювання інвестиційних процесів з урахуванням змін у ресурсному й енергетичному забезпеченні національного господарства. Відновлення виробничих потужностей, поглиблення переробки та створення необхідної інфраструктури мають забезпечувати тривале використання залученого капіталу. Поряд із потребою у фінансуванні постає необхідність узгодження технологічних циклів, строків реалізації проєктів та можливостей їх енергозабезпечення. За таких умов обґрунтування інвестиційних рішень набуває особливого значення для відновлення господарських зв'язків і формування резильєнтності національної економіки.

В умовах воєнних загроз енергетична безпека визначає можливості функціонування виробництва, виконання інвестиційних програм і збереження створених активів. Для аграрних та переробних виробництв перебої енергопостачання впливають на завантаження обладнання, обсяги втрат, собівартість і фінансовий результат. Водночас використання побічних

біоресурсних потоків для власної генерації дозволяє розширити можливості енергетичної автономності. Реалізація таких рішень потребує відповідної будівельної та інженерної інфраструктури, узгодженого фінансування й оцінювання ризиків експлуатації за належної державної підтримки (допомоги). Тому енергетичну адаптивність доцільно розглядати серед визначальних умов результативності інвестиційного забезпечення відновлення національного господарства в напрямі біоекономіки.

Вирішення зазначених завдань пов'язане із застосуванням економіко-математичного моделювання. Визначення критичних рівнів енергетичної вразливості, зіставлення інвестиційних альтернатив та перевірка фінансової витривалості потребують кількісного обґрунтування. Індексні оцінки, сценарні розрахунки й прогнозні моделі дозволяють досліджувати залежність результатів від зміни вихідних параметрів, оцінювати можливості адаптації та встановлювати умови управлінського реагування. При цьому важливими є економічний зміст показників, надійність інформаційної бази та відповідність висновків можливостям застосованого інструментарію.

Наукова своєрідність дисертації Н. М. Петрухи полягає в дослідженні взаємної зумовленості аграрного виробництва, переробної промисловості, біоенергетики та будівництва в межах аграрно-будівельного контуру національного господарства. Авторка поєднує постачання біосировини, поглиблення її переробки, енергетичне використання побічних потоків і створення виробничо-інженерної інфраструктури в єдиний предмет інвестиційного аналізу. За такого підходу результат вкладень у певну галузь залежить від готовності суміжних виробництв прийняти й продовжити відтворювальний процес. Відмінності технологічних циклів, строків окупності та енергетичної вразливості набувають значення для вибору інструментів державної підтримки й узгодження міжгалузевих її пропорцій. Це відкриває можливість пояснити причини розриву між мобілізацією капіталу та відновленням продуктивного потенціалу національної економіки. Вирішенню цієї наукової проблеми присвячена дисертація Петрухи Ніни Миколаївни

«Біоекономічна парадигма повоєнного відновлення національного господарства: теорія, методологія та механізми інвестиційного забезпечення».

Дисертаційна робота пов'язана з науково-дослідною тематикою Київського національного університету будівництва і архітектури. У межах теми «Розвиток управлінської взаємодії інституційних учасників девелоперських проєктів» (номер державної реєстрації 0121U111793) здобувачкою запропоновано засади координації учасників проєктів аграрно-будівельного контуру. Під час виконання теми Академії будівництва України «Вдосконалення аналітичного апарату обґрунтування формату девелопменту для проєктів будівництва» (№ W4-14-b) розроблено аналітичні основи вибору моделей реалізації проєктів з урахуванням інвестиційних і ресурсних обмежень. Зазначені напрями дослідницької роботи відповідають змісту дисертації та її спрямованості на вдосконалення управління інвестиційними процесами.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення, висновки й рекомендації дисертації відображають поставлену мету та послідовність вирішення дослідницьких завдань. У роботі обґрунтовано теоретико-методологічні засади біоекономічного відновлення та розроблено механізми його інвестиційного забезпечення з урахуванням державного регулювання, міжгалузевої взаємодії й територіальних особливостей. Авторка співвідносить залучення фінансових ресурсів з можливостями відтворення виробничого, природного та людського капіталу, що забезпечує змістовий зв'язок між теоретичними положеннями й прикладними розробками.

Інформаційну основу дослідження становлять наукові джерела, нормативні й програмні документи, офіційні статистичні та аналітичні матеріали. Їх поєднання забезпечує взаємопов'язаний аналіз

загальногосподарських тенденцій, міжгалузевих диспропорцій і територіальних передумов інвестування.

Для виконання завдань застосовано системний, абстрактно-логічний та інституційний аналіз, методи структурно-динамічного порівняння, індексного оцінювання, кореляційно-регресійного й сценарного аналізу, прогнозування та кластеризації. Використання системного підходу дозволило дослідити залежність результатів відновлення національного господарства від взаємодії галузей, інституцій та учасників інвестиційного процесу. Інституційний аналіз застосовано для визначення умов дієвості механізмів державної підтримки й розподілу управлінських повноважень. Методи економіко-математичного моделювання використано для побудови індексів, оцінювання взаємозв'язків, перевірки інвестиційних альтернатив і прогнозного супроводу рішень.

Заслуговує на увагу застосування п'ятикомпонентного індексу KIEA-5 для оцінювання енергетичної адаптивності. Його побудова охоплює ресурсну ощадність енергоспоживання, енерго-економічну віддачу, диверсифікаційно-балансову спроможність енергетичного портфеля, технологічну модернізованість і цифрову керованість, безперервність та відновлюваність енергетичних сервісів. Робастне нормування зменшує вплив аномальних спостережень, а геометричне агрегування обмежує взаємну компенсацію нерівномірно розвинених складових. Економічний зміст індексу пов'язано зі здатністю виробництва зберігати функціонування за енергетичного стресу, що є важливим для обґрунтування інвестицій у модернізацію та власне енергозабезпечення.

Перевірка кількісних результатів засвідчила, що висновок про наявність міжгалузевого розриву зберігається за зміни складу показників, їхніх ваг і способу узагальнення. Для прогнозування площі збирання овочів застосовано модель, яка враховує суттєві зміни попередніх тенденцій. Під час її вибору враховано якість опису даних і складність (скоригований критерій Акаіке), а точність прогнозу перевірено шляхом зіставлення розрахункових і фактичних значень за минулі періоди. Додаткові розрахунки дали змогу оцінити можливі

відхилення прогнозованої площі під впливом випадкових коливань, характерних для досліджуваних даних. Водночас подальші зміни територіальних, водоресурсних, міграційних та інвестиційних умов можуть потребувати перегляду прогнозних оцінок.

У першому розділі сформовано теоретичні засади біоекономічного відновлення, визначено взаємозалежність його детермінант та розроблено мотиваційно-інституційний механізм інвестиційного забезпечення. Другий розділ розкриває інвестиційний імператив, засади управління та систему оцінювання інвестиційних процесів. Важливим є поєднання фінансових, біофізичних, екосистемних і ESG-характеристик із пороговими умовами прийнятності рішень. Це створює методичну основу подальшої емпіричної перевірки. У третьому розділі здійснено діагностику інвестиційної результативності та передумов резильєнтності, досліджено фінансово-економічні й виробничі обмеження та запропоновано індикативно-моніторингову модель. Четвертий розділ поглиблює дослідження енергетичної адаптивності, умов крихкості й антикрихкості та регіональної диференціації державної підтримки. Поєднання цих положень із перевіркою фінансової здійсненності дозволяє конкретизувати умови інвестування в біоекономічні виробництва. У п'ятому розділі розроблено інструментарій виявлення міжгалузевих диспропорцій, визначено умови коригувального впливу та представлено прикладні розрахунки супроводу й просторового масштабування інвестиційних рішень.

Вивчення результатів дослідження дає підстави позитивно оцінити обґрунтованість основних положень дисертації. Енергетичні характеристики й економіко-математичні моделі використано для розв'язання завдань державної інвестиційної політики, економічної безпеки та міжгалузевої координації. Така спрямованість відповідає паспорту спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством, зокрема напрямам дослідження державних механізмів управління економікою, інвестиційного процесу, прогнозування та ефективності регулювання. Мікрорівневі

розрахунки підпорядковано обґрунтуванню рішень, значущих для відновлення національного господарства.

Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна дисертації полягає в розвитку теоретико-методологічних засад біоекономічного відновлення національного господарства та обґрунтуванні механізмів його інвестиційного забезпечення. Самостійний внесок здобувачки розкривається через взаємозв'язок концептуальних положень, енергетичних передумов відтворення, кількісного оцінювання та державного регулювання інвестиційних процесів. Найбільш вагомі результати дослідження доцільно розглянути за такими напрямами:

1. Теоретико-методологічні та інституційні засади інвестиційного забезпечення біоекономічного відновлення.

До результатів концептуального значення належить розроблення засад повоєнного відновлення як взаємозумовленого відтворення природного, людського, виробничого та інфраструктурного капіталу. Авторка враховує міжгалузеві залежності й пов'язує визначення наступних інвестиційних рішень із результатами попередніх вкладень. Розвиток систематизації детермінант біоекономічного відновлення поглиблює цю концепцію через пояснення взаємного підсилення або блокування економічних, інституційних, соціальних, екологічних і технологічних впливів. Удосконалення системи показників результативності доповнює теоретичні положення можливістю співвідносити відтворювальні результати з ресурсними витратами та ризиковим навантаженням (підрозділи 1.1–1.2).

Інституційну складову авторського внеску становить розроблення мотиваційно-інституційного механізму інвестиційного забезпечення, у якому стан об'єкта, інституційна форма та якість взаємодії учасників співвіднесені зі стадіями життєвого циклу інститутів. Подальший розвиток трактування інвестиційного імперативу як фазово зумовленої необхідності розкриває залежність потреб у капіталі від стану господарського суб'єкта, тривалості

біологічних циклів і строків одержання результату. Удосконалена типологія інвестицій та матриця джерел капіталу конкретизують вибір фінансування відповідно до функціонального призначення вкладень, характеру ризиків і завдань відновлення (підрозділи 1.3, 2.1).

2. Енергетична адаптивність і резильєнтність виробничо-господарських систем.

Особливої уваги заслуговує вдосконалення методичного підходу до оцінювання енергетичної адаптивності на основі KIEA-5. Поєднання ресурсних і технологічних характеристик із безперервністю та відновлюваністю енергетичних сервісів розширює економічний зміст оцінювання. В інвестиційному аналізі враховуються здатність виробництва підтримувати автономну роботу, наслідки вимушених простоїв і можливості відновлення виробничого режиму. Це поглиблює обґрунтування вкладень у резервування, диверсифікацію енергопостачання та модернізацію потужностей (підрозділ 4.2).

Розмежування енергетичної крихкості й антикрихкості розвинено через дослідження реакції виробничих систем на повторювані збурення, критичні рівні впливу та каскадні наслідки відмов. Зазначені положення пов'язані з трактуванням резильєнтності як здатності підтримувати створення доданої вартості й керованість інвестицій за несприятливих змін господарського середовища. Диференціація пріоритетів воєнної адаптації, раннього та зрілого відновлення враховує зміну вимог до інвестиційного забезпечення на різних етапах відтворення (підрозділи 3.4, 4.2).

3. Економіко-математичне забезпечення діагностики та супроводу інвестиційних рішень.

Вагомим методичним результатом є вдосконалення інструментарію оцінювання й моніторингу інвестиційного забезпечення на мікрорівні як відклику прийнятих регуляторних рішень на мезо- і макрорівні. Фінансові, біофізичні, екосистемні та ESG-показники поєднано із застосуванням порогового нормування, логістичного згладжування й дворівневого

зважування. Обмеження компенсації критичних відхилень посилює вимоги до прийнятності сукупної оцінки, а зв'язок діагностики з коригуванням портфеля визначає прикладне призначення запропонованої системи (підрозділи 2.3, 3.4).

На міжгалузевому рівні подальшого розвитку набуло методичне забезпечення діагностики стратегічної асиметрії та трансмісійного розриву. Векторно-індексне оцінювання, фінансове коригування й декомпозиція диспропорцій поглиблюють визначення ланок накопичення обмежень та перевірку стійкості діагностичних висновків (підрозділ 5.1). Розвиток прогнозно-сигнального супроводу доповнює цей інструментарій раннім виявленням стадійних ризикових відхилень і перевіркою позавибіркової точності прогнозних моделей. Наукове значення такого поєднання полягає в узгодженні кількісного оцінювання з інформаційними можливостями моніторингу та потребами перегляду інвестиційних рішень (підрозділ 5.3).

4. Механізми державного регулювання міжгалузевої взаємодії та відтворювальної результативності інвестицій.

До результатів цього напряму належить розроблення трансмісійно-коригувальної архітектури управління аграрно-будівельним контуром національного господарства. Контрольні коефіцієнти переходу між стадіями відтворювального процесу поєднано з причинною адресністю, субсидіарністю та простежуваністю рішень. У такий спосіб визначення відповідального рівня коригування пов'язується з характером обмеження, а завершеність інвестування співвідноситься з фактичним функціонуванням створеного активу (підрозділи 5.2–5.3).

Розмежування біоекономічного імпакту державної підтримки та інвестиційного імпульсу її реалізації уточнює співвідношення структурного результату політики й умов його досягнення в конкретному проєкті. Перевірка енергетичних передумов і фінансової витривалості поглиблює обґрунтування адресності підтримки (підрозділи 4.3–4.4). Методологія ідентифікації зон біоекономічної сингулярності доповнює цей підхід визначенням конфігурацій, у яких усунення спільного для кількох виробничих ланок

обмеження створює передумови нелінійного відновлювального ефекту. Її прикладний зміст розкрито через перевірку міжгалузевої сумісності, інституційних умов і фінансової здійсненності інвестиційного впливу (підрозділ 4.1).

5. Просторова диференціація та ресурсне узгодження інвестиційних рішень.

Удосконалення підходу до регіональної диференціації державної підтримки ґрунтується на врахуванні переробної зв'язаності та ресурсно-енергетичної адаптивності. Виокремлення територіальних профілів за системною значущістю й біоекономічною складністю поглиблює обґрунтування пріоритетів фінансування залежно від місцевих ресурсних умов та енергетичної вразливості виробництв (підрозділ 4.3).

Просторовий складник дослідження розвинено в методиці масштабування інвестицій в урбаністичне агровиробництво, яка поєднує прогноз виробничої динаміки, кластеризацію міських центрів і перевірку життєздатності виробничо-логістичного портфеля. Водо- й енергозабезпечення включено до обґрунтування інфраструктурних передумов локального виробництва (підрозділ 5.4). Концептуальні положення циркулярного ресурсозабезпечення реконструкції доповнюють просторові рішення розмежуванням біоосновного та вторинного мінерального заміщення й визначенням умов прийнятності матеріалів. Цим поглиблено узгодження потреб будівництва з ресурсними можливостями та екологічними обмеженнями відновлення (розділ 5).

Загальнонаціональне значення одержаних результатів визначається обґрунтуванням взаємозалежності інвестиційних, енергетичних, виробничих та інфраструктурних умов відновлення. Поєднання аграрного виробництва, переробки, біоенергетики й будівництва розкриває причини, через які результат вкладень в окрему галузь залежить від спроможності суміжних ланок підтримати відтворювальний процес. Запропоновані положення створюють методологічні передумови для узгодження державної

інвестиційної політики з міжгалузевими пропорціями, територіальними потребами та вимогами економічної безпеки.

Теоретичне значення та практична цінність результатів

Теоретичне значення дисертації полягає в розвитку засад управління національним господарством через поєднання біоекономічного, енергетичного та міжгалузевого вимірів повоєнного відновлення. Розвинені положення про енергетичну крихкість і антикрихкість, трансмісійний розрив та біоекономічний імпакт державної підтримки поглиблюють пояснення залежності відтворювальних результатів від інвестиційних рішень за повторюваних шоків.

Практична цінність результатів визначається можливістю їх застосування в державному регулюванні та інвестиційному плануванні. Індекс KIEA-5 і правило портфельної пріоритизації енергетичних інтервенцій придатні для обґрунтування проєктів енергетичної автономізації виробничих і переробних потужностей. Показник ресурсно-енергетичної адаптивності може використовуватися для диференціації регіональної підтримки, а система контрольних коефіцієнтів трансмісійно-коригувальної архітектури – для управління портфелями публічних інвестицій та супроводу проєктів відбудови.

Результати дослідження впроваджено в діяльність органів публічного управління центрального, регіонального й місцевого рівнів, наукових установ і закладів вищої освіти.

Повнота викладу результатів в опублікованих працях та їх апробація

Наукові результати дисертаційної роботи висвітлено у 81 науковій публікації, з них: одна одноосібна монографія та одна монографія у співавторстві, 4 розділи у колективних монографіях, 31 стаття у виданнях, що індексуються у Scopus та/або Web of Science, із яких 5, включених до квартилю

Q1–Q2, 27 статей у наукових фахових виданнях України, 17 публікацій апробаційного характеру. Окрім того отримано один патент.

Одноосібна монографія англійською мовою «Investment Support Reconfiguration and Resilience Formation of Agri-Enterprises within the Bioeconomic Paradigm of the New Security Reality: Methodology, Diagnostics, Modelling» (Київ: Академперіодика, 2026) розкриває методологію інвестиційного забезпечення, діагностику й моделювання резильєнтності суспільних форм виробництва в конкретній економічній системі.

Загальний обсяг опублікованих праць за темою дисертації налічує 128,44 друк. арк., особисто авторці належить 81,30 друк. арк., з яких 34,94 друк. арк. становить обсяг одноосібної монографії.

Тематика публікацій відповідає основним напрямам дисертації та відображає теоретичні положення, методичні підходи й прикладні результати. У спільних працях визначено особистий внесок здобувачки, що дозволяє співвідносити оприлюднені результати з положеннями, представленими до захисту.

Ступінь використання матеріалів і висновків кандидатської дисертації

Положення кандидатської дисертації Н. М. Петрухи на тему «Державне регулювання інтегрованих корпоративних об'єднань в умовах соціоекономічної модернізації національної аграрної політики» (2020 р.) на захист докторської дисертації не виносяться. Предметна область, методологія та масштаб наукової проблеми докторського дослідження є самостійними й не повторюють результатів попередньої кваліфікаційної роботи.

Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації

Дисертаційна робота Н. М. Петрухи на тему: «Біоекономічна парадигма повоєнного відновлення національного господарства: теорія, методологія та механізми інвестиційного забезпечення» відповідає принципам академічної

доброчесності. У докторській дисертації та наукових працях, які відображають її результати, відсутній академічний плагіат, фабрикації та фальсифікації, що підтверджено відповідною довідкою. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Відповідність профілю спеціальності, композиція та оформлення роботи

За змістом робота узгоджується з паспортом спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством, оскільки предметом дослідження є відтворювальні та структурні процеси в національному господарстві, державне регулювання інвестиційної діяльності, міжгалузеві та територіальні пропорції розвитку.

Дисертація включає анотації, вступ, п'ять розділів, висновки, бібліографію (909 позицій), перелік скорочень і додатки, які подані окремою частиною (томом). Загальний обсяг роботи викладений на 844 стор., зокрема основний текст подано на 463 стор. Робота містить 68 таблиць та 72 рисунки.

Текст викладено науковою мовою з дотриманням термінологічної єдності, ілюстративний матеріал інформативний і належно оформлений. Оформлення роботи відповідає Вимогам до оформлення дисертації (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 03.02.2017 р. за № 155/30023, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 31.05.2019 р. № 759).

Дискусійні положення та зауваження

За загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи на окрему увагу заслуговують дискусійні положення, подальше опрацювання яких сприяло б поглибленню дослідження та посиленню наукової аргументації одержаних результатів.

1. Поєднання енергетичних і ESG-характеристик у запропонованій системі оцінювання доцільно докладніше пов'язати з обґрунтуванням галузевих і територіальних пріоритетів державної інвестиційної підтримки.

Зокрема, взаємозалежність ресурсної ощадності, енерго-економічної віддачі та екологічних результатів може зумовлювати повторне врахування окремих ефектів під час визначення суспільної значущості інвестицій. Уточнення порядку розмежування критеріїв та обґрунтування їхніх ваг посилило б методичні засади розподілу обмежених публічних ресурсів відповідно до структурних потреб відновлення національного господарства.

2. Індикативне використання кореляційно-регресійного аналізу для дослідження взаємозв'язку інвестиційних витрат і фінансових результатів мікрорівневого суб'єкта доповнює емпіричну аргументацію дисертації. Водночас докладнішого пояснення потребують межі врахування цих оцінок під час обґрунтування загальногосподарських висновків і рекомендацій щодо державної інвестиційної політики. За трьох спостережень і коефіцієнта детермінації близько 0,467 отримані параметри мають індикативне призначення. Доцільно чіткіше визначити, які виявлені залежності характеризують досліджуваний випадок, а які положення підтверджуються галузевою статистикою та іншими незалежними джерелами. Це посилило б обґрунтованість переходу від мікрорівневої діагностики до рекомендацій щодо регулювання інвестиційних процесів на макрорівні.

3. Для використання KIEA-5 в обґрунтуванні пріоритетів державної підтримки бажано було б докладніше визначити умови міжгалузевої, територіальної та часової порівнянності оцінок. Застосування медіани, міжквартильного розмаху й подальшого зсуву шкали пов'язує результати нормування зі складом досліджуваної сукупності. Уточнення еталонної бази, періодичності її перегляду та вимог до інформаційного забезпечення дозволило б обґрунтувати сталість критеріїв добору інвестиційних пріоритетів і забезпечити послідовність оцінювання результатів державних програм відновлення.

4. Положення щодо енергетичної крихкості та антикрихкості доцільно було б поглибити через визначення умов поширення енергетичних збурень між взаємозалежними галузями національного господарства. Порушення

енергозабезпечення окремої виробничої ланки можуть позначатися на завантаженні суміжних потужностей, строках відбудови інфраструктури та відтворенні доданої вартості. Конкретизація ознак, за яких локальна вразливість набуває міжгалузевого значення, посилила б обґрунтування пріоритетів державної антикризової політики та заходів забезпечення економічної безпеки в процесі біоекономічного відновлення.

5. Оцінювання біоекономічного імпакту державної підтримки доцільно доповнити чіткішим розмежуванням економічних вигід її безпосередніх одержувачів і загальногосподарських ефектів стимулювання інвестицій. Поряд зі зниженням енергетичних витрат одержувачів підтримки доцільно конкретизувати порядок урахування відновлення міжгалузевих зв'язків, збереження виробничого потенціалу та підвищення стійкості територіальних господарських систем. Визначення сценарію розвитку без відповідних заходів державної підтримки поглибило б оцінювання їхнього додаткового внеску та співвіднесення суспільного результату з обсягом залучених публічних ресурсів.

6. У сценарному обґрунтуванні інвестиційної здійсненності доцільно було б повніше розкрити наслідки поєднання несприятливих змін для реалізації державних програм і портфелів публічних інвестицій. Подорожчання енергоносіїв, тривалі перебої енергопостачання та зниження завантаження потужностей можуть одночасно обмежувати результативність підтримки кількох взаємопов'язаних галузей. Визначення критичних поєднань цих чинників дозволило б конкретизувати підстави для перегляду обсягів, строків і черговості фінансування з урахуванням міжгалузевих пропорцій та територіальних потреб відновлення.

7. Регуляторні умови інвестиційного забезпечення біогазово-біометанового напряму біоекономічного відновлення бажано було б докладніше розкрити з позицій узгодження енергетичної, структурної та державної інвестиційної політики. Умови доступу до мереж, підтвердження походження продукції та виходу на ринки збуту визначають можливості

залучення капіталу й розвитку відповідної інфраструктури. Уточнення засад застосування публічного співфінансування, гарантування та розподілу ризиків посилило б обґрунтування державного стимулювання цього напряму з урахуванням його міжгалузевої значущості та потенційних зобов'язань публічного сектору.

8. У трансмісійно-коригувальній архітектурі управління доцільно було б конкретизувати інституційне забезпечення застосування контрольних коефіцієнтів під час формування, моніторингу та коригування портфелів публічних інвестицій. Докладнішого визначення потребують розподіл повноважень між центральним, регіональним і місцевим рівнями управління, порядок обміну даними та підстави для передання питання для його регуляції на вищий рівень відповідальності. Таке уточнення поглибило б реалізацію принципів причинної адресності й субсидіарності та посилило б узгодженість державного регулювання міжгалузевих процесів відновлення.

Зазначені положення мають характер наукової дискусії, окреслюють напрями подальшого розвитку дослідження і не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи, обґрунтованості її наукових положень та практичної цінності результатів.

Загальний висновок

Дисертація Петрухи Ніни Миколаївни «Біоекономічна парадигма повоєнного відновлення національного господарства: теорія, методологія та механізми інвестиційного забезпечення» є завершеною самостійною науковою працею. Одержані здобувачкою нові науково обґрунтовані теоретичні та прикладні результати забезпечують розв'язання важливої науково-прикладної проблеми, що полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні біоекономічної парадигми відбудови національного господарства після російсько-української війни та формуванні механізмів її інвестиційного забезпечення. Особливу цінність для державної економічної політики відбудови становить запропонований здобувачкою критерій

енергетичної здійсненності інвестиційних рішень, поєднаний з механізмом узгодження аграрного сектору та будівельної галузі, від взаємодії яких залежить створення переробних, енергетичних і логістичних активів. Результати дослідження можуть бути використані в державному регулюванні, програмах відбудови та управлінні публічними інвестиціями.

Робота відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 та 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук (постанова Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 р. № 1197 зі змінами) та Положення про спеціалізовану вчену раду з присудження наукового ступеня доктора наук (наказ Міністерства освіти і науки України від 13.12.2021 р. № 1359, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 13.01.2022 р. за № 28/37364), а її авторці – Петрусі Ніні Миколаївні – може бути присуджено науковий ступінь доктора економічних наук (спеціальність 08.00.03 – економіка та управління національним господарством).

Офіційний опонент:
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економічної кібернетики
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка **Тетяна ЗАТОНАЦЬКА**

Підпис засвідчую
Вчений секретар
КАРАУЛЬНА Н. В.
09.11.2026